

Silmän akantamebatulehdus

Lääkärikirja Duodecim

28.12.2021

Silmätautien erikoislääkäri Matti Seppänen

- Syyt
- Riskitekijät
- Oireet ja löydökset
- Taudin toteaminen
- Hoito
- Kirjallisuutta

Keskeistä

- Jos silmässä on voimakas kipu, valonarkuus, näön heikentymien ja altistavina tekijöinä on piilolasien käyttö, edeltävä silmän vamma tai uiminen epähygieenisessä ympäristössä voi kyseessä olla silmän akantamebatulehdus.
- Akantameba voi aiheuttaa hankalan tulehduksen silmän sidekalvolla ja sarveiskalvolla. Hoitamattomana ja pitkittyessään tulehdus voi johtaa pysyvään näön alenemaan. Varhainen diagnoosi parantaa hoidon ennustettua.
- Epäily akantamebatulehduksesta silmässä edellyttää silmälääkärin tutkimuksia.
- Akantameba-alkueläimen aiheuttama silmäinfektio on harvinainen, mutta etenkin piilolinssien käyttäjillä sen mahdollisuus tulee ottaa huomioon.

Syyt

Akantameba (lat. *Acanthamoeba*) on alkueläin. Sitä esiintyy maaperässä, järvissä ja lammissa. Akantameba kestää elinkykyisenä vaikeissakin olosuhteissa.

Jos silmän uloimmassa läpinäkyvässä osassa eli sarveiskalvossa on pintarikko (ns. epiteelivaurio), akantameba pystyy aiheuttamaan sarveiskalvotulehduksen.

Riskitekijät

Silmän alueen vamma, joka on aiheuttanut pintarikon, piilolinssien käyttö sekä erityisesti uiminen likaisessa vedessä altistavat akantamebainfektiolle.

Oireet ja löydökset

Näkökyvyn heikkeneminen, silmän alueen voimakas kipu ja valonarkuus voivat olla merkkejä akantamebainfektiosta. Sidekalvon verestys ja tulehduspesäkkeet sarveiskalvolla sekä sarveiskalvon haavaumat liittyvät akantamebatulehdukseen.

Jos paikalliset mikrobilääkehoidot eivät tehoa, tämä voi myös viitata akantameban aiheuttamaan tulehdukseen.

Taudin toteaminen

Tauti todetaan silmälääkärin suorittamassa biomikroskooppitutkimuksessa sekä viljelynäytteen avulla. Viljelynäyte otetaan silmän alueelta sekä piilolinssien käyttäjältä

myös piilolinseistä. Erityisen konfokaalimikroskoopin avulla saatetaan löytää varmennus tulehdukselle.

Hoito

Hoitona käytetään alkuvaiheessa tunnin välein vuorokauden ympäri annosteltavaa paikallislääkettä. Lääkkeenä on klooriheksidiini yhdistettynä joko propamidiiniin tai polyheksametyleenibiguanidiin (PHMB).

Akantamebatulehdus kuuluu silmälääkärin hoitoon. Hoito kestää useita kuukausia ja lääkeannosta vähennetään hitaasti. Hankalassa tulehduksessa silmän pinnan paranemista voidaan koettaa auttaa amnionkalvosiirteellä.

Artikkelin tunnus: dlk01245 (027.064)

© 2022 Kustannus Oy Duodecim